

ELŐFIZETÉS
 HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy évre ... 180 Lei.
 Fél évre ... 90 Lei.
 Egy negyed évre 45 Lei.
 Egy hóra ... 15 Lei.

Előfizetők
 számára szerkeszt.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyetemi
 vasúti palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 88.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Vállalat
 Bulvárdul Regula Ferdinánd I. (József téri) 22.
 TELEFON-SZÁM: 104.

Arad, 1921.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szerda, június 15.

Drágább a leves, mint a hus.

IV. Henrik, aki jóval a francia forradalom előtt élt, mondotta: Azt akarom, hogy vasárnap minden polgáromnak egy tyuk főjön a fazekában. A jámbor óhajlás századokon keresztül óhajlás maradt csupán és a demokrácia hitetlenjei gúnyos hangszíval lézgették a magas helyről eredő humánus szállóigét. Negyedik Henrik óta megreszkettette a világot a francia forradalom és utána megannyi újabb forradalom száguldott végig a földteke öt egységű forradalmak, amelyek egytől-egyig a vasárnapi tyukért folytak. Az emberi sorsok javulásának fokmérőjét szimbolizálja az a tyuk, amely izgalmat, energiát és vérdíjakat kívánt és annyi feláldozás dacára sem jelent meg vasárnap minden polgár asztalán.

És ma, 1921. június havában, itt van. Süll, fő, rotyog, kellemes illatot áraszt, étvágygerjesztőt, inyet csiklandozót. Nem egy újabb forradalom pattantotta életre. Magától jött, szürkén, istván, akadályok nélkül jött, mikor nem is vártuk, abban a pillanatban, mikor úgy nézett ki, hogy soha sem jön. Ma minden polgárnak mindennap hus fő a fazekában és mert most minden polgár mindennap húst eszik, felér a mai állapot IV. Henrik óhajlásával, hogy csak vasárnap jöjjön az isteni manna, de akkor legalább pompás tyuk alakjában. Egyszóval: itt a boldogság, a hus, az olcsó, sok és jó hus. Eldorádó: minden embernek standardja, az utolsó kétkézi munkásé is megengedi, hogy húst egyék. Amiféle emberi akarat, emberi tudomány és emberi vér elérni nem tudott, elérte máról-holnapra az olcsósági hullám.

És hiába, az emberi élet végzetes tragikuma, hogy boldogsága sohasem lehet teljes. Ma, a mikor csak úgy tobzódunk az olcsó hus tömegében, mikor, ha gyomrunk megkivánja, a legtapalóbb eledelt is előteremthetik viszonyaink — drága lett a leves.

Öt-hat lei egy kiló hus, de a standard ismét jajgat, kinlódik és káromkodik, mert — drága a bele való, az elkészítéshez szükséges egyéb jófajta. Ma, ha töltött kalarábét akarsz enni, a töltelékhez, amely öt-hat leibe kerül, legkevesebb tizenöt-husz lei értékű kalarábé kell, ma, ha huslevest akarsz enni, ugyanannyiba kerül a leveshez való zöldség, mint az a hus, amelyből a leves fő. Az egyik szállóige, a IV. Henriké valóra vált, de sajnos, vele együtt valóra vált a másik is, amely szerint többé kerül a

leves, mint a hus. És most ugye tudod már az irás végét: meg kell maximálni a termelést, a kofát, mindenkét, akinek valamelyes nexusa van a zöldségfélével. mert türethetetlen, hogy — világ szégyenére és világ mulattatására Aradon drágább legyen a leves, mint a hus.

Igazuk van azoknak, akik az erélyes maximálást és hatósági beavatkozást követelik, de még inkább igazuk van azoknak, akik azt mondják: hagyni kell őket, mert napjaik amugy is meg vannak számlálva. Az olcsósági hullám ugyanis nem egyszerre ér el mindenkét. Azért hullám és azért inog tetején a lendülő irány. Ma ezt, holnap azt üti pofon. Meg kezdte a marhánál, folytatta a

dolláron, tovább a textil, majd a gyarmatárakon robogott végig és eléri ma-holnap — inkább ma, mint holnap — a zöldségféléket is. Lassan-lassan összeérnek az árak, amelyeknek egyensúlyát a hirtelen jött krízis megingatta. Mindenki látja és mindenki megérti. Nem volt soha úgy, hogy egy süldőért ne lehetett volna egy pár csizmát venni és lehetetlen, hogy egy kiló jövő évi buza ugyanannyit érjen, mint egy skatulya gyufa.

Még egy pár boldog napja van mindössze a piacnak, egy pár napja és vége a pünkösdi királyságnak: a hus lesz a drágább és nem a leves és ismét a fantomok ködében lebeg IV. Henrik híres szállóigéje.

A szovjet összeomlása. Radek leleplezése.

BÉCS. A kommunisták bécsi organuma Karl Radek kommunista vezér szenzációs leleplezéseit közli a bolsevista Oroszország összeomlásáról. Radek megállapítja, hogy a kényszereszközökkel fenntartott vörös hadsereg rettenetes szükségét szenved és ezek szöknek meg naponta, többnyire parasztkatonák. Az általános élelmiszerhiányt az okozza, hogy a parasztság nem akar élelmet szállítani. Az orosz mezőgazdaság gépek hiányában egyszerre összeomlott. A munkásság helyzete

vigasztalan. Mialatt a lőszermunkások naponta 12 órát dolgoznak, a textilmunkások gyakran még kegyeret sem kapnak. A legjobb szakmunkásokat a frontra kényszerítik. A bolsevista háboruban Oroszországnak már eddig nagyobb a vesztesége, mint volt az egész világháboruban.

SZÓFIA. A legutóbbi bolsevista merényletek következtében a minisztertanács elhatározta, hogy az összes kommunista szervezeteket kivesszi a törvény védelme alól.

Kibővítik a kurticsi vasúti állomást.

(Fűtőház és vasutas-laktanya épül. — Hatmillió lei költség.)

Amikor a bécs-bucuresti nemzetközi gyorsvonatot először vonták forgalomba, a MÁV. és a CFR. között oly értelmű megegyezés jött létre, hogy a viszonyok javulásával a gyorsvonatot a magyar személyzet csak Kurticsig fogja hozni, ahol átadja azt a román vasutasoknak, akik a nemzetközi gyorsvonatot Bucuresti felé továbbítják. A román és magyar vasúti személyzet Kurticson való kicserélésének nagy akadálya az, hogy az ottani vasút pályaudvar nincs berendezve mindonyfordításra, a szükséges fűtőházakkal sem rendelkezik az állomás, de még a szükséges tészt is az alkalmas helyiségek hiányában, ahol a gyorsvonat kísérő személyzet ideiglenes elhelyezését nyerhetne. A CFR. kurticsi vezérigazgatósága a kurticsi pályaudvar tökéletes vasúti állomássá való felszereléséért már régebben felszólított

aradi vasútigazgatóságot, hogy egy bizottság készítsen a helyszínen tervezetet arról, milyen építkezések lehetségesek az ottani viszonyok mellett a kurticsi pályaudvaron. Együttal hozzávetőleges költségvetést is terjesztett a vezérigazgatósághoz.

hold megvásárlásáról szólnak. Ha a CFR. vezérigazgatósága hozzájárulását adja a tervek kivételéhez, akkor a közeljövőben, valószínűleg a legközelebbi három héten belül megkezdődnek a kurticsi pályaudvaron az előmunkálatok.

Péter szerb király haldoklik.

BELGRÁD. Pasics szerb miniszterelnök jelentést tett a kormánynak Péter szerb király állapotáról. A szerb király, aki bronchitisben szenved, arra kéri a kormányt, hasson oda, hogy az alkotmányozó gyűlés június 25-ig vegyen az alkotmányról szóló törvényjavaslattal.

BELGRÁD. Sándor szerb régens Helena királyi hercegnővel Belgrádba érkezett. A legújabb jelentések szerint Péter szerb király állapota válságos és az orvosok minden reményt feladtak.

Corfanty teremtse rendet.

(Elkerülhető a lengyel-litván háború.)

BERLIN. A Lokalanzeiger arról értesül, hogy a francia kormány Corfantyra akar bízni a rendszertanítást a szlovéniai területen. A francia kormány erre vonatkozólag már tervet is terjesztett a legfelsőbb tanács elé.

BERLIN. A lengyel csapatok Kovno elfoglalására indultak. Ebből a tényből a lengyel-litván háború kitörése elkerülhetetlennek látszik.

Olcsó cukrot vár a város.

A közeledő befőttesüzemre való tekintettel a város közéleti vállalat mindent elkövet, hogy a közönséget olcsó cukorral lássa el. Már több cégtől érkezett olcsó cukorra ajánlat, de a vállalat nem vehette ezeket figyelembe, mert remény van arra, hogy még sokkal olcsóbb ajánlatot is kap a város. Munkatársunk beszélgetést folytatott Antal Jánossal, a közéleti vállalat igazgatójával, aki kijelentette, hogy Timisoaran (Temesvárott) már 14 lei 50 baniért adják a cukrot. A közéleti vállalat azonban ennél is olcsóbb ajánlatot vár. A vállalat a napokban egy üvegyártót ajánlatot kapott olcsó befőttes üvegekre. Ha a felajánlott befőttesüvegeket megveszi a vállalat, úgy a város közönsége körülbelül a napi árnál

40—50 százalékkal olcsóbban jut befőttes üvegekhez. Kijelentette még Antal igazgató, hogy a város felesleges kétszáz vagon lisztjét Romániában helyezi el. Már igen előnyös ajánlatot kapott a város egy regatbéli cégtől száz vagon nullás lisztre. Azonkívül van a városnak 100 vagon kenyérliszt-feleslege is, amely, különösen bánya-vidékeken igen könnyen elhelyezhető.

Bérleti szerződésből — kártérítés.

A Hegyaljai Villamos Vasút állomásával szemközi ház a Neuman Testvérek cég tulajdona. A cég a házat bére adta az Aradi Fűrészgárnak. A gyár viszont bére adta a házban levő faterlepet Schlésinger Farkasnak, a fűrészgár igazgatójának. A házban levő vendéglőt viszont Reusz Sándornak adták bére. Mikor Reusz bérleti szerződése lejárt, levelet írt a Fűrészgárnak, amelyben kérte a bérleti szerződés meghosszabbítását. A borítékra kívülről ráírta, hogy Schlésinger igazgató urnak kézbesítendő. Schlésinger azonban alaki hibák miatt nem vette tudomásul az értesítést. Schlésinger időközben megvált az Aradi Fűrészgártól. Reusz az aradi járásbíróstól ezután azt kérte, hosszabbítsa meg a bérleti szerződést, de a járásbíró elutasította a keresetet. A törvényszék másodfokon helybenhagyta az elsőfoku ítéletet. Reusz most a járásbíróhoz kérdést intézett, hogy joga van-e neki kártérítést követelni. Ma tárgyalta az aradi járásbíró az ügyet, de ítéletet nem hozott, hanem csak nyolc napra mulva dönt az ügyben. Így nyolc nap múlva befejeződik ez az évek óta húzódó per.

Vasutasok lakás nélkül.

Cighi CFR. főfelügyelő és Polgár Jenő CFR. hivatalnok ma délelőtt megjelentek dr. Zeles Jenő alispánnál és később Radu Pancu prefektusnál is a vasutasok teljesítetlen lakáskérései ügyében. Előadták, hogy a lakáshivatal máig csak néhány egy szobás lakást utalt ki az idehelyezett és a jelenleg is fedél nélkül álló vasutasok részére, de három szobás lakást még nem kapott vasutas a lakáshivataltól. Radu Pancu prefektus meglepetve vette tudomásul Cighi főfelügyelő panaszát és kijelentette, hogy rövidesen oda fog hatni, hogy a vasut saját hatáskörében rendelkezessék az Aradról távozó vasuti tisztviselők lakásai felett. A prefektus azt is kijelentette, hogy azokat a lakáskéréseket, amelyeket legutóbb vasutasok nyújtottak be a lakáshivatalhoz és amelyek elintézetlenül maradtak, újból szigorú tárgyalás alá fogják venni. A prefektus végül felszólította a vasutasokat, hogy írásba foglalva nyújtsák be sérelmeiket a prefekturához.

Emigránsok merénylettere Magyarországnak ellen.

(Fel akarják gyújtani a magyar termést.)

A Lingauer Albin szerkesztésében Szombathelyen megjelenő Dunántuli Estila p írja a következőket: A magyar igazságszolgáltatás és a népharagja elől Bécsbe szökött emigránsok olyan tervet eszeltek ki Magyarországnak ellen, amely, ha idejekorán le nem lepleznek és így megvalósítását megakadályozni nem sikerül, éhínségbe juttathatná a magyarságot, tönkretenné a magyar gazdaságot és megfojtaná az egész magyar gazdasági életet. A terv szerint Magyarországot kerületekre osztják, minden kerületből nyilván tartják a megbízható embereket és azokkal hajtják végre futárokkal küldött, vagy nyomtatásban terjesztett utasításait. Az utasítások közül a legfontosabb az, hogy a nyáron, amikor a magyar rozs és buza már keresztékben és kékében a földön fekszik, felgyújtják a kékvetet, kazlakat, csűröket, hogy ezzel tönkretessék a parasztot. Ezzel egyidő-

ben meg akarják akadályozni a vonatközlekedést, megrongálni a pályatesteket, felszedni a síneket, elpusztítani a hidakat és a váltókat rosszul beállítani. A cél az, hogy anarchiát teremtsenek és hogy a zavarosban halászni és esetleg a hatalmat kézrekeríteni lehessen. Az emigránsok a dolgban csak a szervezés vezetését vállalják magukra, a végrehajtást az itthoni elvbarátokra és a külföldön élő emigránsokra bízzák. A terveket Bécsben kinyomtatják és sopron-székesfehérvár-udombóvári vonalon már terjesztik is. Az akciónak két főszéke van: Bécs és Pécs.

Eddig szól a Dunántuli Estilap közleménye. Bár a Bécsbe szökött emigránsokat sok mindenre tartjuk képeseknek, de azt mégsem tételezzük fel róluk, hogy ilyen merénylettekkel ártatlan embereket tegyenek ki a biztos éhhalálnak.

Linderék elhagyták Pécsset.

BUDAPEST. Az itteni lapok azt írják, hogy Linder Béla pécsi polgármester 250 társával már elhagyta Pécsset. A jugoszláv kormány nem engedte meg, hogy Jugoszlávia területén telepedjenek le és valamennyit az osztrák határra kísértette. Baranyában az idén rekordtermés lesz, különösen szőlőben. A pécsi polgárság nagy szeretettel várja Hegedüs Loránt magyar pénzügyminisztert, akit a város belvárosi polgársága bizonyára egyhangulag választ meg képviselővé s akitől az állami üzemeknek, főként a dohánygyárnak rekonstruálását várja.

Irodalom és művészet.

A farkas.

(Poór Lili első vendégjátéka.)

Molnár Ferenc Farkas című álomjátékában lépett fel tegnap hosszabb távollét után először Poór Lili, a színházi közönség kedvence, aki stílust vitt az aradi színház drámai előadásába és megkedvelte a közönséggel a próza műfajt. A művésznő kiváló színjátszó képességeit ismeri már az aradi közönség, amely szeretettel ünnepelte Poór Lili színdarabját, biztos fellépés, művés.

rónunk. A darabot Forgács Sándor rendezte. Már többször tapasztaltuk, hogy a különben talentumos Forgács, ha maga nem játszik az általa rendezett darabban, nem sok gondot fordít a rendezésre. Ez a gondatlanság tegnap ugyancsak kirívó volt. Másként nem is tudjuk megmagyarázni a baklövésnek egész sorozatát. A rendező nem instruíta a szereplőket. Tibor Lóri például az előkelő grófnőből, aki palotahölgy, operett-figurát csinált és nem csak ez a körülmény hatott kinosan, hanem az is, hogy nem tudta a szerepét. Olasz Lajos — bizonyára szintén rendezői instrukció hiányában — karikatúrát vitt a színpadra a grófnő titkárnak szerepéből, holott Molnár Ferenc az előkelő ház titkárát finom urnak rajzolta meg. A közönségnek az a véleménye, hogy a rendezőnek, akit annyi szeretettel vett körül, még akkor is lelkiismeretesen kell teljesíteni kötelességét, ha távozóban van a színházról. Győző Alfréd és Selmeczy Mihály kisebb szerepekben öntudatosan, stílusosan játszottak. (K.)

* Az aradi nyári szinkör heti műsora. Szerdán: Szerető. Poór Lili vendégfelléptével. Csütörtök: Feltékenység. Poór Lili vendégfelléptével. Péntek: Mandarin. Poór Lili vendégfelléptével. Szombat: Az ember tragédiája. Poór Lili vendégfelléptével. Vasárnap d. u.: Csizmadia mint kísértet. Este: Ember tragédiája. Poór Lili vendégfelléptével.

* Poór Lili-hét a nyári szinkörben. Ma este a Szeretőben, Bródy izgalmas színművében folytatja Poór Lili nagyszerű vendégfelléptét. Az eddigi Poór Lili-hét a legragyogóbb siker jegyében jytak le. Zsuffolt nézőtér tapsolja végig felvonásközöket, impozáns módon így nevelve Arad dédelgetett kedvencét. Tömeges jegyvételből biztosra vehető, hogy a hét háza lesz az összes Poór Lili-hét. Csütörtök este a Mandarin y, Poór Lili mellett Mr. Wu híres epében lép fel Várnay Jenő. Erre előadásra csak kevés számban kapjanak jegyek.

Erdélyi Élet címen, Geller Ödön szerkesztésében jelenik meg a jövőben aradi Élet és egyike lesz a legliberálisabb szellemben szerkesztett erdélyi sajtólapoknak. Közül politikai, társadalmi és kritikai cikkeket; figyelemre méltó és érdekes híreket; a hét fontosabb eseményeinek

nyeit és kiválasztja, feldolgozza a legérdekesebbeket. Hozzászól minden aktuális kérdéshez, de sohasem lépi át azokat a határokat, melyeket a komoly és becsülettel cél parancsol. Megjelenik hetenként szombaton. Egyes szám ára 2 let.

*Jövő héten pazar új díszletekkel és kiállításal jön a Herminius nő operett színház.

Alkalmi ajándékok legjobb beszerzési forrása a Szépművészeti Szalon (Ortutay-palota.) Régiségek, szönyvek, képek, szobrok, modern és antik műtárgyak vétele, eladása, cseréltése és bizományi árusítása.

A magyar politika hírei.

BUDAPEST. Nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter ceglédi beszéde a közvéleményt erősen foglalkoztatja. A földművelésügyi miniszter konstatálta, hogy nincs válság és kijelentette, hogy a kisgazdapárt kívánságai az ország konszolidációja szempontjából békés uton és barátságosan intézendők el. A kisgazdapárt és a kereszténypárt ma este értekezletet tart az aktuális kérdésekről. Holnap gróf Bethlen István miniszterelnök, nagyatádi Szabó István földművelésügyi miniszter és gróf Ráday Gedeon belügyminiszter a főispánkérdésről, a közigazgatás reformjáról és a választójogról tárgyalnak. Nagyatádi Szabó Istvánnak az a véleménye, hogy a választójogot nem lehet tulságosan szűkíteni. A holnapi minisztertanácson a belügyminiszter előterjeszti az új sajtótörvényt, amelyet azután a nemzetgyűléshez benyújt.

Birtokon felül.

(Fellebbezés az árdrágítási ítéletek ellen.)

Árdrágítási ügyekben, amikor a felek fellebbezéssel éltek, a fellebbezési bíróság visszautasította a fellebbezést, ha az elítelt a kiszabott pénzbírságot az elsőfoku ítélet közlésétől számított öt napon belül letétbe nem helyezte és ezt a fellebbezési bíróságnál nem igazolta. Az aradi királyi törvényszék ma rendeletet kapott, amely szerint a bucaresti semmitőszék konkrét esetben a fellebbezési bíróságnak eddigi gyakorlatát megváltoztatta és utasította a fellebbezési bíróságot, hogy a fellebbezéseket ezentúl érdemben tárgyalja le. Ezek szerint a fellebbezés benyújtása alkalmával a fellebbező fél csupán az idézési ítéleteket tartozik leróni, amelyeknek elmulasztása a fellebbezés visszautasításával járhat. A semmitőszék indoklása az, hogy a bíróságok ezidő szerint a még érvényben levő magyar bünvádi perrendtartás szabályai szerint kötelesek eljárni s ez a törvény nem írja elő azt, hogy a fellebbezés csak hirtokon kívül adható be.

HIREK.

Rejtély a japán trónörökös körül.

LONDON. A Daily Mail azt a feltűnést keltő jelentést közli, hogy a japán trónörökös, aki jelenleg európai körúton van, tulajdonképpen nem is az igazi japán trónörökös. Az igazi trónörökös európai útját a politikai körök beavatkozása következtében lehetetlenné tették. Minthogy azonban az európai utazást már publikálták, az elutazás időpontját megelőzőleg Japánban bevonták a trónörökös összes arcképeit és azokat elkobozták. Ezután a japán császári udvarnak egy másik személyiséget küldték a trónörökös helyett európai körútra.

— Az angol Vörös Kereszt megbízottal Aradon. Báró Bading vezetésével az angol Vörös Kereszt Egyesület megbízottai ma Aradra érkeztek. A megbízottak erdélyi körútra jöttek és legutóbb Magyarországot látogatták meg. Az angol Vörös Kereszt Egyesület megbízottait Radu Pancu prefektus neje kalauzolta Aradon. A vendégek megtekintették az aradi gyermekórházat és a város nagyobb gyárait. Tegnap délután Radu Pancu prefektusnál teára voltak hivatalosak az egyesület tagjai. A Vörös Kereszt megbízottai a mai nap folyamán elhagyták Aradot.

— Törvény a 48-as honvédekről. Budapest. A 48-as honvédek tegnap tartott közgyűlésükön elhatározták, hogy kérvényt intéznek a nemzetgyűléshez, alkosson törvényt, amely a szabadsághősök emlékét megőrökítse.

— A horvátok a szerbek ellen. Zágráb. A Radics-párt, a horvát jogpárt és a horvát egyesülési-párt együttes kiáltványt bocsájtott ki. A kiáltványban kitélik, hogy Horvátországban, a Muraközben, Szlavóniában, Boszniában, Hercegovinában, a Bácskában és a Banatyában a horvátok nem ismerik el a centralisztikus alkotmányt. A kiáltványt 63 képviselő írta alá.

— Földműves Iskola Aradon. Moldovan József tanfelügyelő bejelentette a városi közigazgatási bizottság tegnap esti ülésén, hogy a földművelésügyi miniszternek rendeletet adott ki, amelyben elrendeli, hogy Aradon földművesiskolát állítsanak fel. A közigazgatási bizottság felhívta dr. Robu János főpolgármestert, hogy tegyen előterjesztést a földművelésügyi miniszteriumnak a földművesiskola felállítására vonatkozólag és állapítsa meg, hogy a földművesiskolára hol lehetne a legalkalmasabb helyet találni Aradon.

— Aradi kiküldöttek a buenos-aires-i orvoskongresszuson. Dr. Bradan Atanáz megyei főorvos felhívta a megye összes hivatalos és magánorvosait, hogy június hó 24-én délelőtt 10 órakor jelenjenek meg a megyeháza kis tanács-termében. Ez alkalommal fogják megbeszélni a július 1-1 elű (kolozsvári) orvoskongresszusra a beküldendő aradmegyei orvosi jelentés tárgysorozatát és egyben a kiküldendő orvosokat is meg fogják választani.

Operaelőadás drótnélküli telefonon.

Berlinből szenzációs hírt jelentenek, amelynek valósága esetén lehetővé válik, hogy a hangversenyeket, színházi és opera előadásokat a világ minden részén egyszerre élvezhessék. A Pillangókisasszony tegnap esti előadásán az állami operát sok drótnélküli telefontal szerelték föl, amelyek az egész előadást a königs-wusterhauseni állomásra közvetítették s onnan a világ minden tája felé azonnal széttelefonálták az operát. A nagy városok közül egyedül Kopenhágot értesítették, ahonnan már meg is érkezett a válasz: A Pillangókisasszonyt az első taktustól az utolsóig végig-

hallgatták abban a magánlakásban, ahol a felvevő állomás el volt helyezve, úgy hogy a kopenhágaiaknak egy igazán élvezetes berlini színházi estében volt részük. A tisztviselők, akik a königs-wusterhauseni központban hallgatták az előadást, elragadtatással nyilatkoztak arról, egészen úgy érezték magukat, mintha az operában ülnének. Ha a további próbák is beválnak, akkor ezt a találmányt rendszeresítik, amikor is majd a Berlinben tartott hangversenyeket Tokióban, a londoni koncertet Buenos-Ayresben lehet élvezni.

— Fontos újítás a törvénykezés terén. A vidéki jogkereső közönség érdekét nagyban előmozdító rendelet jelent meg a hivatalos lapban. A rendelet kimondja, hogyha járásbírói székkel nem bír több községben több járásbíróshoz tartozó ügy fordul elő, úgy az illetékes bíróság az ügyeket összegyűjti és azok tárgyalására az illető községbe kiszáll. Ily módon igen megkönnyebbül a jogorvoslat kereső vidékiek dolga, miután nem kell a székhelyre utazni s ezáltal sok költséget takarítanak meg.

— Pozsony hivatalos nyelve. Pozsony. Az itteni zsupán elrendelte, hogy a város hivatalos nyelve a tót nyelv.

— Kossuth hűgának holttestét hazahozzák. Budapest. Kossuth Lajos testvérhűgának, Kossuth Emiliának holttestét Amerikából hazahozzák. Ezzel együtt száz amerikai magyar család is visszatelepítenek Magyarországra. Az Altruista-bank 100 házat és telket vásárol a visszatelepülők elhelyezésére.

— Nőegyletek parkünnepélye. Az aradi nőegyletek kérvényt nyújtottak be a városhoz, amelyben a június 20-án tartandó összes nőegyletek kongresszusa alkalmából parkünnepély engedélyezését kéri. A tanács legközelebbi ülésén dönt a kérvény fölött.

— Bírói és ügyvédi oklevél. Budapest. A magyar nemzetgyűlés igazságügyi bizottsága elfogadásra ajánlja azt a törvényjavaslatot, amely szerint a bírói oklevelet ügyvédi oklevélként is fel lehet használni.

— Állatok a parkokban. Kaptuk a következő levelet: Mint üdülni vágyó ember, előszeretettel keresem fel az aradi parkokat, azonban fájó szívvel látom, hogy mindegyik kerítése oly elhanyagolt állapotban van, hogy azokba a városon keresztül hajtott, mindenféle állatok, mint pl. ökrök, tehének, disznók, juhok betérnek és nem egyszer megzavarják az ott pihenők nyugalmát és nem kis juedelmet okoznak a látszólagos gyermekek között. Jól tudom, a városnak súlyosabb ügyei várnak ellátásra, mindazonáltal felhívom a körülményre az illetékes tényezők figyelmét, mert úgy vélem, egy kis anyagi áldozattal a kerítések rendbe hozhatók, mely esetben Arad egyébként jól ápolott, pompás virágokkal díszített parkját visszanyernék régi, békebeli képüket. Egy előszó.

— A sztrájk miatt elbocsátott gyári munkások. Ma délelőtt munkásküldötség kereste fel a városházán dr. Robu főpolgármestert és egy legutóbbi miniszteri rendeletre hivatkozva arra kérte, hogy husz munkást, akik a legutóbbi általános sztrájkból kifolyólag elvesztették kenyérükét, juttassa vissza azokba a gyárakba, ahol azelőtt is dolgoztak. A főpolgármester jegyzőkönyvet vett fel a munkásokkal, amelyet illetékes helyre továbbított.

— Huszonöt és félmilliárd Ausztria deficitje. Bécs. A tegnapi sajtógyűlésen Gruber miniszteri tanácsos kijelentette, hogy Ausztria 1921. évi költségvetése huszonöt és félmilliárd deficitet mutat fel.

— A váltóperék gyorsítása. Több aradi ügyvéd panasszal fordult dr. Moldován Silvius törvényszéki elnökhöz, hogy a váltókereseteket nagyon soká intézik el. Dr. Moldován ma kielénte munkatársunknak, hogy a jövőben nem lesz panaszra ok, mert máris intézkedett, hogy Popovitch Sever bíró Halágyról Aradra költözzön és elfoglalja állását. Addig is dr. Elekes Bálint és Nylstor Sándor törvényszéki bírák tárgyalják felváltva a váltókereseteket.

— Amerikai bizottság Írországban. Hága. Az Amerikai Egyesült-Államok kormánya 11 szenátorból álló bizottságot küldött Írországba az ottani viszonyok tanulmányozására. A szenátorok jelentése már megérkezett Newyorkba és ebben a bizottság tagjai elítélik Anglia erőszakos politikáját, amelyet az irakkal szemben folytat.

— Drágább lesz külföldre a távirat. Bulzan Avram, az aradi postahivatal főnöke közli: A nagyváradi posta- és táv. igazgatóság 30080-921. sz. rendelete alapján értesitem a tisztelt közönséget, hogy f. hó június 15-től kezdődőleg a francia arany frank és román papír leu közti árfolyam különbsége miatt a távirati díjak a külföldi forgalomban tetemesen emeltek. Kimerítő tarifa a napokban megjelenik és a postahivatalnál kapható lesz.

— Orgona-ünnepet tart folyó hó 26-án d. n. 6 órakor az aradi zsidó hitközség annak emlékére, hogy 80 évvel ezelőtt hangzott el először orgonaszó az aradi zsinagógában. Az egyházi ünnep keretén belül híres zsidó egyházi zeneszerzők legjobb műveit adták elő városunk elismerten jó műkedvelői és az aradi előkelő zsidó társadalom tagjaival megerősített templomi énekkar. Az énekkar tiszta hangján az orgona- és

énekkar-alap javára fordították. Jegyek Pichler Sándor papírkereskedésében (Bohus-palota) kaphatók.

— VIDÉKI T. ELŐFIZETŐINK-HEZ! Az előfizetési negyed közzében felkérjük t. vidéki előfizetőinket, hogy úgy hátralékos tartozásukat, mint folytatólagos előfizetésüket az Aradi Közlöny-re a kiadóhivatalnak minél előbb beküldeni sziveskedjenek.

— Eskü nélkül nincs nyugdíj. Dr. Robu János főpolgármester ma rendeletet kapott a belügyminisztériumtól, amely szerint azok a nyugdíjasok, akik hűségüket nem tettek, semmiféle nyugdíjat nem igényelhetnek.

— Magánvizsgálatok. A Moise Nicoara lyceumban úgy a modern-, mint a reálgimnáziumban a magánvizsgálatok e hó 28-án kezdődnek és 25-én délután fejeződnek be.

— Halálozás. Vas Andor államvasúti ellenőr június hó 13-án elhunyt. A fejső temető alatti halottas házból lesz a temetése június 15-én, szerdán délután 5 órakor.

— Elítélték egy sikkasztó zsupánt. Sátoralfajuhely. Az itteni törvényszék Wolff Rezső kassai zsupánt, aki 45 ezer sokol elszakasztása után magyar területre szökött, az enyhítő körülmények figyelembevételével hat hónapi fegyházra ítélte. A magyar bíróság az elítélt zsupánt nem adja ki Csehszlovákiának, mert a bűnyegnek politikai háttere is van.

— Felekezeti iskolák román nyelvi vizsgálata. Megírta az Aradi Közlöny, hogy a felekezeti iskolák tanítóit a román nyelvből vizsgálatot tartoznak tenni. Ma arról értesít bennünket az aradi tanfelügyelőség, hogy a felekezeti tanítóknak már egy tekintélyes része sikerrel tette le a román nyelvből a vizsgálatot.

— Csalás helyett — elszámolási vizsgálat. Nemrégiben foglalkoztunk azzal a járásbírói perrel, amelyben Földes Sománé csalásért baperele Jakabos Károlyt, akinek ezer lelt adott át, hogy számára csokoládét vásároljon. Zih József királyi járásbíró ma hozott ítéletet ebben az ügyben és felmentette Jakabos Károlyt, mert kétségkívül bebizonyosodott, hogy bűncselekmény nem fogott fenn, hanem mindössze elszámolási vizsgálat állott fenn a két fél között és az esetleges felmerült differenciák csakis polgári per tárgyát képezhetnének.

— Öngyilkos tiszt. Budapest. Pollnitz Ferenc hadnagy a Park-szállóban levő lakásán néhai Ferenc József arcképére horgolva agyonlőtte magát.

— 7200 koronás ruha — nem árdragítás címen megírjuk, hogy Hacker Mór annak idején feljelentette a Martics és Pák szabó-céget, mert 7200 koronáért készítette neki ruhát. A céget a bíróság most felmentette az árdragítás vádjától. Hacker Mór ma annak közlésére kért fel bennünket, hogy nem ő, hanem egy aradi fakereskedő rendelte meg a 7200 koronás ruhát. Ő, továbbá Dózsa és Oláru, mint az árvizsgáló-bizottság tagjai a fakereskedő panaszát folytán jelentek meg a szabó-cégnél, amelyet a hivatalos funkciójából kifolyólag jelentett fel árdragításért.

Drága a halál.**(Mennyibe kerül egy temetés?)**

Valami furcsa, megnevezhetetlen és szorongó érzés vesz rajtam mindannyiszor erőt, valahányszor elmegyek egy-egy temetkezési vállalat előtt. Valami olyasféle érzés ez, mint mikor az ember egyedül van egy nagy temetőben. Köröskörül a sírok, a halottak ezrei. Olyan furcsák a temetkezési vállalatok kirakatai. Koporsók, fejfák, színes szalagkoszorúk. Kereskedők, a halál kereskedői. Üzletük tele van a halálhoz szükségesekkel. Kíváncsi voltam, mennyibe is kerül egy szép temetés a mostani nehéz világban. Utóvégre az ember soha sem tudhatja, hogy mikor éri utól a leghatalmasabb ur: a halál és nem árt előre gondoskodni arról, hogy szép temetésem legyen. Bementem az egyik aradi temetkezési vállalkozóhoz. Az üzletben félhomály volt. Egy csinos fiatal leány sablonokkal festette rá az aranybetűket egy szalagkoszorúra. Szép széles selyem volt és az aranybetűk ölesek rajta: Forrón imádott Dóra néni nekünk Terikéék. Mikor megállítottam a pult előtt, egy férfi jött elő a háttérből és udvariasan érdeklődött, hogy mit kívánok. Kicsit zavartan szóltam:

— Varga György hivatalnok vagyok. Kérem szépen, szeretnék érdeklődni, hogy mennyibe kerül egy szép temetés?

A kis leány közbeszólt részvételles és sajnálkozó hangon:

— Meghalt talán valakije uraságodnak.

Igyekeztem még jobban zavart színlelni: — Oh nem kérem, hogy is tetszik ilyet gondolni. De tetszik tudni, én teljesen egyedül álló ember vagyok. Nincs senkim. Azután néha úgy el vagyok keseredve. Az ember soha sem tudhatja, hogy mikor és hol éri utól a halál. Szeretnék előre gondoskodni a temetésemről. Még is csak megnyugtató érzés, ha az ember tudja, hogy halála után kellő tiszteletet fog kapni. Ugye meg tetszik érteni engem?

A kereskedő szurós tekintettel nézett rám. Azonban látva, hogy jámbor a külsőm, beszélni kezdett:

— Persze kérem. Fő a megnyugvás. Az ember egész más-ként hal meg, ha tudja, hogy megbecsülik a holttestét. Önnek szerencséje van, hogy éppen hozzánk fordult. A mi cégünk a legelső aradi temetkezési vállalat. Mi még egyetlen temetést sem rendeztünk lelkiismeretesen. Sok ezer köszönő levelünk van. Ön is meg fog győződni szolgálatkészségünkönkről. Kifizeti nekünk a díjakat, azután egész nyugodtan meghalhat akármikor: a temetés az már a mi gondunk.

Az árak után érdeklődtem. Rábeszélő hangon nyilatkozott: Nagyon különböző díjazásaink vannak, mondotta. Már egész szép temetéssel tudok Önnek szolgálni 500 leierért. Egyszerű tartós koporsó, szép díszes fogat. Ezer leierért már két koszorút is kap, azonkívül három kísértőt és két lámpát. De ha reszkiroz háromezer leier, akkor már megpukkadnak az irigyei, olyan pompás temetést csinálók. Önnel fogadok, hogy a konkurrensai ötézetf éikérnek ugyanezt. Zárt üveg-

kocsi, öt valódi selyemszalagos koszorú, imitált érckoporsó. Fekete drapéria az egész gyászházban. Sok gyertya és hat kísértő. Azonban, ha Ön még ennél is szebbet akar, úgy részletes ajánlatokkal szolgálhatok akármilyen pom-pára. Szerencséje van, hogy éppen ma fordult hozzám, mert a közeljövőben nagy áremelkedések lesznek szakmánkban. Most ilyenkor a nyár elején kicsit pang az üzletünk, de a gyümölcs szezon kezdetén megjönnek a járványok, ismét több dolgunk lesz és akkor már lényegesen drágábbak is az áraink. Bátorralanul próbáltam alkudni. A háromezer leies temetésnél maradtam, de tekintettel arra, hogy én még valószínűleg nem halok meg holnap...

Közbevágott: Oh az nem tesz

Bécsig megy a nemzetközi gyors.

Hirt ádtun már a nemzetközi gyorsvonalat újból való megindulásáról. A nemzetközi gyorsvonalat megindulásával kapcsolatban ma érdekes dolgokról értesített bennünket az aradi vasutigazgatóság. A MÁV. budapesti igazgatósága ma reggel táviratot küldött az aradi üzletvezetésnek azzal a végleges értesítéssel, hogy a forgalmon kívül helyezett nemzetközi gyorsvonalat még ezen a héten megindul újból, még pedig a legutóbbi tervektől eltérőleg a bécs-bucurestii vonalon. Az osztrák kormány ugyanis újból garantálja Ausztria területén a nemzetközi gyorsvonalnak szemmel való ellátását és a gyors továbbítására megfelelő számú vas-

semif. Tessék csak meggondolni a dolgot. Ön lefizeti nekünk akár ma, akár holnap és mi Önnek kötelezvényt adunk, hogy kötelesek vagyunk Önt bármikor kívánsága szerint eltemetni. Egész nyugodtan megbizhatik bennünk. Mi még senkit sem csaptunk be. Ha egyszer megígérjük, hogy selyemkoszorúkat adunk, akkor bárki mérget is vehet. Nem úgy, mint egy másik aradi cég, amely mindent ígér, de a legpocsékabb kiszolgálásban részesíti ügyfeleit.

Elbucusztam tőle azzal, hogy keveset még gondolkozom a dolgon. Kikisért az ajtóig és melegen megszorította a kezemet: Bennünk mindig bizhatik uram! Azután visszament az üzletbe, a hol már várta egy feketekendős síró, gyászoló uriaszony. (S. E.)

uti személyzetet is rendelkezésre bocsájtják az osztrák vasutak. A MÁV. távirata szerint az első gyorsvonalat, megegyezőleg a gyorsvonalnak Budapestről tervbe vett indulási idejével, június 16-án csütörtökön indul el Bécsből, s ez a vonat 17-én pénteken megy át Aradon Bucuresti felé. Bucurestiből június 18-án indul vissza az ellenvonat és 19-én vasárnap megy át Aradon. A CFR. megállapodást létesített a MÁV. igazgatóságával, amely szerint a gyorsvonalat magyar kísértő személyzete ideiglenesen Aradig jöhet. A gyorsvonattal az eddigi kocsiokon kívül egy ostendai közvetlen kocsi is közlekedni fog.

Az automobilmérénylet letartóztatása.

Megírtuk nemrég, hogy a bécsujhelyi országuton drótkötel feszítettek ki, aminek következtében két automobil utasai szerencsétlenül jártak. A drótkötél Breuer Jenő bécsi mérnök fejét leszelte. Azt is megírtuk, hogy a mérénylet Hlobil János aranyművessegéd személyében Kremsierben letartóztatták. A letartóztatásról egy bécsi távirat a következő részleteket jelenti:

A bécsi rendőrség megtudta, hogy egy Kremsieri ügyvédnél 2400 csehszlovák korona van letétebe helyezve Hlobil édesanyja javára. A rendőrség erről értesítette a kremsieri rendőrséget. Hlobil meg is érkezett Kremsierbe, ahol azonnal letartóztatták. Kihallgatása alkalmával minden tagadás nélkül bevallotta a merényletet és kijelentette, hogy ezzel bosszút akart állni. A rendőri nyomozás megállapította hogy Hlobil a merénylet napján a háztárságában egy korábbi rablás zsákmányával megjelent szülei lakásán, akik már akkor tudtak bűnéről. A merénylet után következő nap délutánján felkereste egy Weck nevű fiatalkori barátját s amikor barátja megkérdezte, hogy miért látogatja meg, Hlobil a következő kérdést intézte hozzá:

— Nem is tudod, hogy mennyi pénzt tüzték ki a fejemre?

Weck ekkor megkérdezte, hogy talán ő követte e el a bécsujhelyi országuton a merényletet? Hlobil egész egyszerűen így felelt: Igen! A barátia azt aján-

lotta, hogy jelentkezék a rendőrségen. Hlobil ezt meg is ígérte és es izgatottan eltávozott. Weck rögtön jelentette a dolgot a rendőrségen, amely összegyűjtötte az adatokat Hlobil bűnössége mellet. A rendőrség azt is megállapította, hogy a Hlobil háztárságában levő holmik a Bécsujhely környékén levő Eichbüchel-kastélyból származnak. Hlobil ugyanis a merénylet napján korán reggel betörést követett el a kastélyban.

Magyar konzulátus

A Nagyvárad Estilap írja: A magyar külügyminisztérium már régebben folytat tárgyalásokat a román kormány külügyi hivatalával és az illetékes minisztériumokkal a bucarestii magyar külképviselet decentralizációjáról. Egyidejűen fontos terveket dolgozott ki a bucarestii vizumozás megkönnyítéséről. A terv az, hogy Clujon (Kolozsváron) és Oradea-maren (Nagyváradon), amennyiben pedig ennek nagyobb akadálya volna, Oradea-maren (Nagyváradon) magyar konzulátust állítanának fel, mely a kereskedelmi érdekeket képviselné. Ez a konzulátus felhatalmazást nyerne egyúttal az utlevelek elintézésére is Erdély lakossága részére. Értesülésünk szerint a román kormánynak a terv ellen nincs komoly kifogása s lehet, hogy az adminisztratív kérdé-

sek elintézése után a reform a megvalósulás stádiumába lép.

Nem utaztak el a repatriáltak.**(Újabb adományok.)**

Tegnapi számunkban jelentettük, hogy a repatriált vagonlakók egy része eltávozott az aradi állomásról. Közöttük Cseréy Sándor volt csikszeredai állomásfőnök busculevelét is. A távozó repatriáltak öröme azonban ugylátszik, korai volt, mert mint értesülünk a mai napig még egyetlen vaggont sem engedtek be a magyar hatóságok. A repatriált vagonlakók nagyrésze Kurticson és Sofronyán várja az indulást. Ezek is napon-ta bejárnak Aradra, hogy az itt összegyűlő adományokat átvegyék. A nyomor leirhatatlan közöttük és szükségük van továbbra is az aradi közönség áldozatkészségére.

Gáborffy János raktárnok, aki jelenleg intézi a szétosztást kéri a közönséget, hogy az adományait a lehető legsürgősebben a vasutállomás raktárhelyiségének Fa-teri irodájába leadni sziveskedjék. A mai napon a következő újabb adományok érkeztek: Hendi Ödön 3 kg. zsir és 35 kg. liszt, Weitzer gyár tisztviselői 512 lei, Resetárics Lajosné 50 lei és 9 liter tej, N. N. 5 lei, Szöcs Dávid 5 kg. só, Leölkes Béláné 12 kg. liszt és 12 kg. kenyér, 3 kg. borsó, 1 kg. szalonna, 1 kg. kolbász, Binkherheuer Miklósné 1 kg. zsir, 4 kg. kenyér és 1 kg. szalonna, 2 kg. lekvár és 4 drb. szappan, Stehmayer Dezsőné 3 kg. kenyér, 3 kg. bab és 2 kg. szalonna, fél kg. dohány és fél kg. lekvár, Tauglich Gyula szabó 5 lei, Mézes Józsefné 10 lei, özv. Müller Ferencné 5 lei, Fülöp Frigyes. 2 kg. kenyér és egy kg. szalonna, N. N. 8 kg. kenyér, 1 és fél kg. szalonna és 2 kg. kolbász, dr. Pozsgay főorvos 8 kg. liszt, 22 kg. szalonna, dr. Lányi László és neje 40 lei, Oláh Árpád 25 lei, Szántay Lajosné 110 lei, 3 kg. zsir, 5 kg. liszt, 1 kg. kolbász, 7 liter meleg tejeskávé és 3 rud mákoskalács, Paskui Jánosné 10 lei, Aknay Andorné 97 lei 50 bani, 4 kg. kenyér és 1 kg. kolbász, Reinheimer Gyuláné 3 kg. kenyér, fél kg. kolbász, Wltmann Antalné 4 kg. kenyér, fél kg. szalonna, N. N. 3 kg. kenyér, Vasuti fogyasztási Szövetkezet 3 kg. 20 deka szalonna, 15 kg. szilvalekvár, Müller Ferenc 5 lei, Müller Henrik 5 lei, F. E. 7 kg. kenyér, 4 kg. bab, 1 kg. szalonna, 2 liter tej, 2 kg. teasütemény, Prohászka Ferencné 5 kg. kenyér, fél kg. szalonna, özv. Voitek Kálmáné 100 lei, dr. Boros Béni 4 kg. kenyér, 6 kg. szalonna és 3 kg. disznósajt, 12 kg. dió, N. N. 20 lei.

— Befejezett tanfolyam. A bírósági tisztviselők román nyelvű tanfolyama ma végződött be. A tanfolyam eredménye várakozáson felül sikerült.

A 103 éves diplomata.

(Metternich és Talleyrand kortársa.)

A napokban megírtuk, hogy gróf Greppi Rómában 103 éves korában meghalt. Hans Barth, a kiváló német író a *Vossische Zeitung* római tudósítója az öreg gróf halálával kapcsolatban a következőket írja: Akit az istenek szeretnek, az fiatal korában hal meg, mondotta valaha Plautus, a híres római vigjátékiró. Természetesen mindenki erejéhez képest igyekszik, hogy a római vigjátékiró szabályát megdöntse. De nem mindenkinek sikerül úgy, miként az XIII. Leo pápának és a nemrég 103 éves korában elhunyt Greppi grófnak sikerült, aki művészettel élte le életét. Sokáig láttam a gróft, amikor távozott római lakásáról, virággal a gomblyukában, a mint dendiszerűen végiglibegett a korzón. Ő viselte Rómában az egyetlen cilindert. Az öreg ur dicselkedve mondotta, hogy Metternich és Talleyrand kortársa. Gróf Greppi erőteljes, egészséges férfi volt s ugyszólván egész élete végéig kereste az élvezeteket. Milánóban dúsgazdag patricius családból született. Az osztrák császári diplomáciában s a bécsi társadalmi életben nőtt fel, majd a bécsi császári kormány pápai követe lett. Élete során a sorsa sok európai nagy városba vetette, míg végre 1848-ban tudatára jött annak, hogy kebelében olaszul érző szív dobog és átlépett *Cavour* diplomáciájába, ahol a milánói arisztokratát tárt karokkal fogadták. Majd Szentpétervárott lett olasz követ, de később *Crispi* nyugalomba küldötte, mert sokkal kevesebbre becsülte Greppi államférfiúi kiválóságait, mint szalóntalentumát. Ez 1887-ben történt. Azóta gróf Greppi állandó törzsvendége volt a római korzónak. Az évek eltűntek, a világ fele összedőlt, az emberek milliószámra pusztultak a lövészárkokban, de gróf Greppi megmaradt annak, aki volt; ruganyosan, tovatipegő elegáns férfinak. Ez az öreg diplomata ugyan csak sokat élt át és látott. Együtt csavargott *Metternichel* a Práterben, együtt vacsorált *Talleyrand*-nal, *Ferdinánd* osztrák császárnál kihallgatáson volt, megcsókolta a gyönyörű *Guccoll* grófnő, *Byron* kedvesének kezét és *Thorwald-sennel* és *Stendhallal* együtt barangolt Róma utcáin. Valóságos ahasvérusi életet élt. Sokáig tartózkodott Rómában s egészen belelélt magát a római filozófiába, amelynek ez az életmottója: fültyülök rá. Ezzel magyarázható meg az, hogy a különben is már gyermekkorától kezdve indolens gróft sem a szerencse, sem a balszerencse nem hozta ki sodrából, s hogy miként a pillangó röpködött tova az életem és az időm. Ez a könnyelmű filozófia hozta magával, hogy az arcán állandó mosoly

játszódott s csak egyszer fordult komolyra az arca akkor, amikor *Crispi* táviratilag felmentette a követi állásától.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Zürich, június 13. *Törzsdézárlat*: Berlin 847,5, Hollandia 1960, New-York 599, London 2284, Páris 4785, Milano 2970, Prága 822,5, Budapest 280, Zágráb 415, Bucaresti 980, Varsó 55, Bécs 127,5, osztrák lebélyezett korona 95.

Bécs, június 13. *Törzsdézárlat*: Márka 957, leu 1015, lira 8300, francia frank 6800, svájci frank 11200, dollár 668, szokol 913, angol font 2520, dinár 1810, lengyel márka 53, rubel 150.

Arad, június 14. Dollár 62,5—63, márka 1,00, magyar korona 0,30, osztrák korona 0,10, francia frank 5,40, dinár 1,76, szokol 0,90. Az irányzat szilárd volt.

Budapesti törzsdézárlat és zürichi árfolyamokat jelző távirataink vonalza-
var miatt elmaradtak.

— *Julius* eszején beváltják a germán bankjegyeket. *Bucaresti*. A *Banca Nationala* elhatározta, hogy július 1-én megkezdi a *Banca Generala* által kibocsájtott ugynevezett germán-bankjegyek bevonását. Először a száz leies címleteket váltják be s azután sor kerül a 20, 5, 2 és 1 leies, továbbá az 50 és 25 banis bankjegyek beváltására. A germán bankjegyek beváltására vonatkozó kormányrendelet a közeljövőben jelenik meg.

— Magyar kereskedelmi kamara Newyorkban. Május hó 18-án megalakult a *Hungarian Chamber of Commerce of Newyork*. A newyorki magyar kereskedelmi kamarában helyet foglalnak az amerikai magyar gazdasági élet legkiválóbb tényezői. A kamara tiszteletbeli elnöke *Keszler Gyula*, elnöke *Konta Sándor*, alelnöke *Polachek János* és *Josika-Herczeg Imre dr.* lett, főtitkárrá *Zerkovitz Emilt* választották meg. A kamara már meg is kezdte működését.

— Takarmányt keres a város. Irunk arról, hogy a város nagy takarmányhiány következtében kénytelen a szükséges takarmány mennyiséget beszerezni. A város felhívást bocsájt ki, amelyben értesíti a városi gazdaközön-
séget, hogy tíz vagon kiváló minőségű szénára van szüksége. Felhívja a gazdákat, akiknek széna feleslegük van, hogy tegyenek ajánlatot 8 napon belül a város gazdasági hivatalához.

— *Eperfaiskola*. A földművelésügyi miniszteriumtól rendelet érkezett a városra, hogy létesítsen eperfaiskolát. Kimondja még a rendelet, hogy a város fordítson nagy gondot az eperfaiskola, mert azokra selyemtenyésztés céljából szükség van.

— *Köstermékek kedvezményes szállítása*. A CFR. központi vezérigazgatóságának kereskedelmi osztálya 48819—9775 C. 2—1920. számú rendelete szerint a közutak részére szállítandó köstermékek a CFR. vonalain 5 bani per tonna kilométer díjtétellel, 165 kilométeren felül pedig a II. tarifa speciálal szállíthatnak. A kőbányavállalkozók hevesen teszik, ha a kőanyag megrendelésénél erre a kedvezményre figyelmeztetik a hatóságokat. A kedvezményes szállítási igazolványokat a megyebeli államépítészeti hivatal útján lehet beszerezni.

— *Bolgár kertész Aradon köteles árusítani*. A közigazgatási bizottság tegnapi ülésén *Gritta Ovidiu* rendőrprefektus bejelentette, hogy *Dragostin* bolgár kertész állítólag a város engedélye alapján az arad-gáli főútest mentén öntöző csatornát létesített. A közigazgatási bizottság úgy határozott, hogy ha a kertésznek tényleg megvan erre az engedélye, utasítsa a város, hogy terményeit kizárólag Aradon maximális áron köteles árusítani.

oooooooooooooooooooo

Pusztító orkán Ausztriában

BÉCS. A szerdáról csütörtökre virradó éjjel *Lillenfeld* és *Scheibbs* alsó-ausztriai kerületekben és *Mariazell* környékén katasztrófális orkán dühöngött. A gölzei völgyben a zápor előtűtötte a vasúti vonalat és az országutakat, a hegyekről lezuhanó sziklatömbök pedig házakat pusztítottak el. A vihar emberéletet is követelt. Több folyó és patak annyira megdagadt, hogy elsodorták a hidakat és kiléptek a medrűkből. A *mariazelli* vasúti vonalon több hegy-csuszamlás történt. A forgalom megakadt. A *Perschling-völgyben* az összes hidakat elsodorta a vízárdat, s az utak nagyrészt megrongálta. Több gyermek a vízbe fulladt. A vihar nagy pusztítást végzett a *steinklammi* szanatóriumban. Erről a pusztításról a következő bécsi távirat számol be:

A *steinklammi* barakk-tábor, amelyet Bécs városa tüdőbeteg-szanatóriumnak rendezett be, az árvíz alaposan megrongálta. Szerdán éjjel, amikor a *Pielach-patak* a felhőszakadással eső következtében kilépett medréből, a víz annyira megnövekedett, hogy egész fatörzseket, deszkákat és a barakkok alkatrészeit magával ragadta. Az árvíz átörte a védőgátat és behatolt a barakk-tábor lakásaiba és kórtermeibe. Helyenként a víz elérte az egy méter magasságot. A gyógyintézetben körülbelül 230 beteg tartózkodott, akik a 12 szállításra nem alkalmas súlyos betegen kívül még az éj folyamán különvonaton Bécsbe utaztak. Az árvíz katasztrófia oly súlyos károkat okozott a szanatóriumban, hogy a betegek sokáig nem lehet felvenni. Felsőausztriában is nagy áradások voltak. Almsee környékén a felhőszakadás következtében megáradt patakok elmosták a hidakat és elpusztították az országutakat.

Mozl.

— *A mozgóképszínházak műsora*. Június hó 15-én az Apollóban: A lélekidomár. *Jókai Mór* regénye I. rész. — Az Urániban: *Little Fox*. Amerikai detektív történet.

— *Jókai-regény az Apollóban*. (A lélekidomár.) A budapesti *Corvin* filmgyár elismerésméltó kulturfeladatot tűzött ki célul maga elé: egymásután ülteti filmre *Jókai Mór*, a halhatatlan nevű nagy magyar író legszebb regényeit. Csak a közelmúltban gyönyörködhetünk a nagy mesemondó csodás regényének, a „Fehér rózsá”-nak szépségében és szerdától kezdve ismét: alkalmunk lesz *Jókai* egy másik szingazdag regényét, a *Lélekidomárt* élveznünk a *Corvin* filmgyár művészi szcenírozásában és a legkiválóbb magyar színészek játékában. *Jókainak* ezt a hatalmas regényét *Vajda László*, a kitűnő író dolgozta át filmre s hozzáteljesítjük, szerencsés irodalmi vállalkozás volt, mert a *Lélekidomár* mindvégig érdekfeszítő meséje, a regényalakok mesteri megrajzolása a filmen tökéletes finomsággal érvényesülnek. A regény millióit érintetlen korszerűséggel kapjuk vissza a filmen, amelynek fővételei a magyar

filmtechnika legértékesebb alkotásai közé tartozik. A főszerepekben *Rajnai Gábor*, *Törzs Jenő*, *Fenyvessy Emil*, *Körmendy Sári*, *Mattyasovszky Ilona*, *Makay Margit* és több elsőrangú színész nő és színész nyújt igazi művészi élményt. Tekintettel a film monumentális voltára, az Apolló színház két részben mutatja be; az első rész szerdán, csütörtökön és pénteken kerül vetítésre.

— *Amerikai detektív történet* — az Urániban. *Little Fox* a címe annak a 6 felvonásos amerikai detektív történetnek, amelyet szerdától kezdve mutat be az Uránia színház. Habár a nagystílusú filmet magyar filmgyár állította elő, az mégis magán viseli a szédületesen nagy arányú amerikai méreteket. *Little Fox* egy zseniális detektív, aki az összes eddigi mozidetektíveket felülmúló bátorsággal és leleményességgel nyomozza ki egy rejtelmes ékszer rablás tettesét. A szenzációs trükkök és az idegizgalmas laiszák egész sora emeli a detektívdráma lebilincselő érdekességét.

oooooooooooooooooooo

17 éves gyermekgyilkos anyja.

LONDON. Az itteni törvényszék a 17 éves *Constance* Edit büntetését tárgyalta, akit gyermekgyilkossággal vádoltak. A jobb családból származó leányt feltűnő szépsége és egyéb szellemi tulajdonságai miatt igen kedvelték a londoni társaságokban és éppen ezért a törvényszéki tárgyalás nagy feltűnés mellett folyt le. *Miss Edit*et, miként szokogva bevallotta a bíróságon, gyöngéd kötelékek fűzték egy magasállású személyiséghez. A már idősebb urhoz nem a szerelem fűzte, hanem az illető előkelő, gavallér viseletedése és az iránta tanúsított szeretetreméltóság. Egy napon a leány édes titkot sugott barátja fülébe. Arra kérte, hogy vegye el feleségül, mert máskülönben ki van téve az emberek megvetésének és a szülei is kitagadják. Az előkelő ur azonban a viszonyt megszakította. Környezete tudta nélkül a leány egy éjjel megszülte gyermekét, azonnal meg is égette és a holttest maradványait egy dobozba rejtette. A következő éjjel a dobozt abba a temetőbe vitte, ahol a barátja édes anyja van eltemetve. Hogy megbosszulja magát, a csomagot az anyja sírjára akarta tenni. Tudta ugyanis, hogy az asszony halála évfordulója nemsokára bekövetkezik, s akkor a kedvese meglátogatja a sírt. A leányt azonban a temetőőrök elfogták és így a bűntény kiderült. A bíróság előtt a leány kijelentette, hogy a tett elkövetésekor nem volt teljesen normális. A bíróság ennek alapján a leányt felmentette. *Miss Edit* szülei nem akarták gyermeküket visszafogadni. Amikor távoztak a tárgyalóteremből, a hallgatóság szidalmakkal illette őket s egy idősebb nő rögtön ajánkozott, hogy a fiatal leányt a házába fogadja.

oooooooooooooooooooo

A szerkesztésért
KAROLY JÓZSEF
felel.

Manoury gróf.*(Ferdinánd bolgár exkirály élete Koburgban.)*

Ferdinánd bolgár exkirályról 1918. októberében történt detronizálása óta alig lehetett valamit hallani. A volt bolgár király, aki ezelőtt igen sokszor volt magyarországi birtokán, nemcsak a történelem színpadáról tűnt el, hanem mint magánember is félrevonult minden nyilvános szerepléstől. Most azután azt a hírt kapjuk róla, hogy a szászországi Koburgban él másodszülött fiával, Cyrill herceggel és két leányával, az Angustina-kastélyban. A bolgár exkirálynak rendkívül egyszerű élete van. Idejének legnagyobb részét a könyvtárban tölti olvasással és emlékiratainak írásával. Néha-néha meglátogatják a közeli német egyetemek tanárait, akik előtt nem győzi eléggé hangsúlyozni, hogy politikai pályája tökéletesen véget ért. Eszé ágában sincs, hogy a trónra valaha visszatérjen. Nagyon magasztalja Szám bulinszkyt, pedig ő volt az, aki detronizálta. Ferdinánd kijelenti, hogy tisztán Ezzambulinszky érdeme lesz, ha az ifjú Boris király trónját megtarthatja és Bulgária kiheverheti az összeomlás nyomában járt megrázkódtatást.

Ferdinánd exkirály egyetlen szórakozása a színház. A koburgi operának ő a pártfogója. Ha páholyában megjelenik, az egész nézőközönség feláll tisztelete jeléül. Nagyon szeret kertészkedni is és kastélya kertjében a legrikább virágfajtákat tenyészti. Van például egész nagy gyűjteménye olyan alpesi mohákból, amelyek csak 3000 méter magasságban találhatók és a melyeket a kertészművészet varázsolta a koburgi parkba. Nagy kedvelője az exotikus madaraknak is. Lobogó tollú kakaduk, tarka kolibrik vannak a kertjében. Pénzben sem szenved hiányt, mert pénzt még a háború előtt az angol bankban helyezte el. Érdekes különben, hogy Ferdinánd exkirály a Murány grófja nevet vette fel. Jellemző, hogy a Temps, amely szintén foglalkozik az exkirály koburgi életével, a Murány szóból Manouryt csinált és csodálkozik rajta, miért választotta a detronizált bolgár cár egy német városkában ilyen francia hangzású nevet és fantasztikus magyarázataival egész Fülöp Lajosig, Ferdinánd exkirály nagyapáig megy vissza. Azt persze nem tudja a francia lap, hogy a magyar Koháry grófokkal rokon Koburg Ferdinándnak magyarországi birtokán van a híres Murány vára, amelyből az exkirály nevet vette és így a név nem francia, hanem magyar eredetű.

Megszűntetik**az adómentes pálinkafőzést.**

Aradmegye körösmenti lakosságának egyik legfőbb jövedelmi forrása a szilvatermelés és a szilvapálinka főzés. Sok kereskedő és munkás is ebből a jövedelmező üzletágból, amely a legutóbbi időben erős hanyatlásnak indult, mert az ugynevezett adóbarca alapján engedélyezett pálinkafőzést megszüntették a minden termelőnek megengedték, hogy saját használatára bizonyos mennyiségű pálinkát adómentesen főzhessen. Így a parasztság nagyrésze ellátta magát pálinkával, aminek következménye az iszákosság nagyarányú terjedése lett a az, hogy az állam milliókra menő adóbevételről esett el. Mint most megbízható forrásból értesülünk, az illetékes körök elhatározták, hogy megszüntetik az adómentes pálinkafőzés kedvezményét a visszaállítják az adóbarca-rendszert, amelynek nehézsége kérésen kívül maga után vonja a kisüstök számának nagyarányú csökkenését.

Apró hirdetések.**Levelezés.**

"URIEMBERNEK" levele van a kiadóban. Kérem átvenni. 2431

Házasság.

HAZIAS, intelligens, kellemes feleséget keres 19 éves izr. kereskedő. Komoly, lehetőleg kimért ajánlatok levélcseré céljából pontos címmel "Véletlen szerelem" jellegre a kiadóba köretn. k 2414

Alkalmazás.

VIDÉKRE megbízható, komoly izraelita házvezetőt keresek. Cim a kiadóhivatalban. 2429

MEGBIZHATÓ főző mindenféle jó fizetéssel felvétetik Bulev. Dragalina (Apponyi körút) 8. földszint 2. 2427

BEJARONÓ ALLÁST keres, ki főzéshez is ért. Cim a kiadóban. 2428

HÁZVEZETŐT keresek azonnali belépésre. Cim a kiadóhivatalban. 10491

HÁZVEZETŐNEK ajánlok megbízható nő, magányos idősebb urhoz. Vidékre megy. Címe: Wallinger hirdetőjében. 10979

DEUTSCHES FRAULEIN sucht Stellung. Auch Vor- oder Nachmittage. Unter "Sofort" an Közlöny. 2430

GYERMEKSZERETŐ asszony 22 hónapos fiúgyermek mellé mielőbbi belépésre felvétetik. Reggeltől estig tartó szolgálat. Jelentkezés Kneffel-szénüzlet Bul. Reg. Ferdinand (Boros Béni-tér) 2. 2432

Lakás.

INTELLIGENS fiatal ember részére kerestetik csinosan berendezett különbejáró belvárosi szoba. Ár mellékes. Cim: Wallinger hirdetőjében. 10979

Vétel és eladás.

EBEDLŐ FÜGGÖNYÖK, plüss uriszobafüggöny, gyönyörű színek, két selyempaplan, egy ebédli perzs és 2 össze-kötő persaszőnyeg elutazás miatt sürgősen eladó. Megtekinthető a Salon Artistiqueben Bul. Reg. Maria 20. sz. 2436

KÉTSZOBÁS lak- és konyhaberendezés eladó. Lakás átadható. Cim Wallinger hirdetőjében. 10979

RUHASZEKRÉNYEK olcsón eladók. Cim Wallinger hirdetőjében (Földes-patika kapujával szemben.) 10979

MODERN ebédli eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében (Földes-patika kapujával szemben.) 10979

GYERMEKÁGYBA ruganyos matrac, gyermekágy párnahuzatok, polya tolltökök, pujjátékok eladók. Strada Consistoriului (Batthyány-utca) 23. sz. I. em. jobbra. 500

KÉT-keveset használt gyermekkosci eladó. Strada Episcopul D. Radu (Magyar-utca) 2. 2434

TELJESEN új, világos háló tükörrel, konyha berendezés 5000 Leiért eladó. Óthalmi gőzmalom. 2433

ANTIK és modern porcellán, butort, szőnyeget, festményeket, ékszer, ezüstöt vesz és elad Salon Artistique. Allandó kiállítás. Boulevard Regina Maria (Andrássy-tér) 21. szám. 10621

SZALONGARNITURA, konsol tükör, ebédli kredenc, stb. eladó Strada Russa Sirlann (Aulich-utca) 15. 800

PÉRONOSPORA-ODIUM ELLEN, rézkénpor, kénessavmentes örölt kénpor Dobiaschi Dötrner Arad. 2360

Üzletek.

BÉRBE, vagy percentre vennék kisebb vendéglőt helyben, vagy vidéken. Cim: Wallinger hirdetőjében. 10979

Ingatlan.

FÖLDSZINTES HAZ, belváros forgalmas utcájában eladó. Cim: Wallinger hirdetőjében. 10979

Különféle.

APRÓHIRDETESEKET az Aradi Közlöny részére felvesz Wallinger István hirdetésfelvételi irodája Str. S. Brancovic (Lázár Vilmos-utca). „Kelet” hírlap-elárúzó és hirdetés felvevő iroda Str. Alexandri (Salacz-utca) 1. Klein I. hirdetői és hírlap irodája Strada Romanului (Zrinyi-utca). Haasz ügynöksége, Strada Eminescu (Deák Ferencz-utca) 2. és Mandl, Boulevard Regele Ferdinand I. (Boros Béni-tér) 15. szám alatti üzlet.

11602—1921.

ÁRLEJTÉSI HIRDETMÉNY.

Aradváros tanácsa a városi szegényházban elhelyezett egyének élelmezésének 1921. évi július hó 1-től kezdődőleg 1922. évi június hó 30-ig bezárólag leendő ellátása végett pályázatot hirdet. Pályázati feltételek a Kulturatanácsnoki hivatalban (Városháza I. em. 101. ajtó) tudhatók meg.

Pályázatok 1921. évi június hó 28-ig Aradváros tanácsához adandók be. Arad, 1921. évi június hó 11-én.

Dr. Angel, s. F. polgármester.

Megérkeztek

a kivágott szürke valódi antilopp és szürke schewró cipők legutolsó párisi átvat. Tartósak és olcsók. Tessék kirakatainkat megtekinteni. 1972

„Transilvania r.-t.” (volt Cipőszövetkezet)

Piata Avram Ianou (Szabadság-tér) 14. sz.

Allandó gyorsáru gyűjtőforgalom

Aradról Brassó, Nagyszeben, Petrozsény, Kolozsvár, Nagyvárád, Marosvásárhely és Bucuresti vonalakon közbeeső állomásokon is.

Vállalom Brünn, Prága, Bécs és Budapestről Aradra

gyűjtőkoszlik leggyorsabb le szállítását, valamint mindenemű külföldre irányított szállítványoknak a leggyorsabb lebonyolítását. 10901

Képviselve Európa minden legnagyobb városában.

KONIG szállító.**Jégszekrények**

nagy raktára 2240

KOHN JOZSEF-nél**Építők figyelmébe!**

Lugosi tetőcserep, 10810

Elsőrendű 253. számú

„HORNYOLT”.

Kiváló minőségű „HODFARKU”.

Kicsinyben és nagyban.

Stefán Henriknél

Bulv. Carol I. (Erzsébet-körút) 2. szám.

Az áruüzletben

jártas perfect magyar-német levelezőt keres azonnali belépésre a 10822

Balkán - Impex R.-T.

Temesvár.

Ajánlatok referenciákkal és fizetési igényekkel az Igazgatóság címére nyújthatók be. „Prompt”

Gummitömlőt**Spiráltömlőt****Gummilemezt****Gummiarut**

2151

műszaki célokra

PIRELLI-féle

milánói gyártmányt szállít legolcsóbban azonnal raktárról:

Sz. G. E. Géposztálya

Sibiu (Nagyszeben) Ső-u. 22.

A milánói PIRELLI gummigyárak egyedárusító helye.

Átköltözéseket

helyben és vidékre nyitott és zárt butorszállító koszikkal felelősség mellett pontosan és olcsón teljesít:

Éliás Lipót Fia

szállító, Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-utca) 36. sz. Bekapcsolt telefon 250. sz.